

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

LAUKU AKTUALITĀTES

«ZEMES REFORMA TURPINĀS, SŪDZĪBU KĻUVIS MAZĀK»

Tādu viedokli «Novadniekam» izteica rajona galvenais zemes ierīkotājs Antons Valainis un piebilda, ka zemes nodošana privātpatīvējam varējusi notikt, jau sākot ar 1. septembri, taču šo procesu iekavējusi valdības kavēšanās attiecīgu lēmumu pieņemšanā, un pirmām kārtām — nav izveidota valsts zemesgrāmatu nodaļa.

Bet rajonā turpinās robežu ierādīšana dabā nākamajiem zemes īpašniekiem. Strīdu kļuvis mazāk, tomēr reizi pa reizei vēl uzvirzīto kaislības ap zemi. Tās rodas ne tikai kaimiņu nesaticības dēļ, bet arī tāpēc, ka pēc izmaiņām likumos daudzi cilvēki atteicās no sākotnējiem nodomiem saņemt kompensāciju par zemi un uzrakstīja jaunus iesniegumus, kuros pieprasīja zemi īpašumā...

Kā sacīja Antons Valainis, jebkurā gadījumā neskaidrajās jautājumos var saņemt konsultācijas gan pie pagasta zemes ierīkotāja, gan rajona zemes dienestā, bet nekādā gadījumā nevajadzētu veidot konfliktsituācijas uz vietām, izraujot iezīmētās robežlīnijas (par to, starp citu, draud liels naudas sods).

Rajona valsts zemes dienestam pavasarī Lauksaimniecības ministrija uzdevusi izlabot zemes ierīšanas projektu, un tas jāveic līdz 15. aprīlim. Pavasarī jāstrādā projektu izgatavošanā, tāpēc laukos nevajagot krist panikā, ka robežu ierādīšana ievīkusies. Katrs savus tūrumus zina, un tos var apstrādāt, uzskata A.Valainis.

PAJU SABIEDRĪBAS LIKVIDĒJAS, SCO — VĒL TURAS...

Uz jautājumu, kā sokas Preiļu SCO, tās priekšsēdētājs Vladimirs Haritonovs atbildēja, ka celtnieki, tāpat kā visi ražotāji, esot pakļauti šodienas realitātem: darbu pasūtītāji būtu, bet viņi nav maksāspējīgi. Celtniekiem pasūtītāji esot parādā 10 miljonus LVR, savukārt celtnieki neesot norēķinājušies par 4,5 miljoniem LVR.

Pašlaik darbs, tāpat — arī alga, esot 168 cilvēkiem, bet pirms pāris gadiem strādājuši 411 cilvēki. Pēc dažādu iemeslu dēļ no SCO aizgāja vai bija spiesti aiziet 117 cilvēki, šogad — 15.

V.Haritonovs pastāstīja, ka galvenais izdzīvošanas avots esot darbs Aglonas bazilikas rekons-

trukcijā, jo šeit pasūtītājam nav finansiālu problēmu. Kopā ar preiļiešiem šeit strādājot arī Daugavpils un Jēkabpils rajona celtnieki, Līvānu PMK un Preiļu SPMK brigādes.

Bet lauku objekti, kurus uzsāka būvēt, bet, pasūtītāju maksātspējas dēļ nevarēja pabeigt, pakļauti laika zoba un cilvēku patvaļas ietekmei. Iesākts būvēt ēdnicu — veikalu Sutros, bet šīs ēkas turpmākais liktenis nav zināms. Tāpat ir ar bēmdārza ēku Galēnos un citiem iesākliem, bet nepabeigtiem objektiem — policijas dzīvojamā namu, «Cerības» sporta kompleksu, Preiļu 1. vidusskolas piebūvi. Nepabeigtajos objektos notiekot zādzības, jo saradies ļoti daudz celtniecības materiālu «mednieku» nemaz nerunājot par to, ka objektos, kuri nav zemi jūmta, būvdarbu pabeigšana vēlāk izmaksā daudz dārgāk.

V.Haritonovs uzskata, ka paju sabiedrību «Preiļu SCO» vajadzētu saglabāt, jo jebkurā valstī celtniecība esot gan perspektīva, gan vajadzīga nozare. Tiesa, republikā dažas SCO jau ir pašlikvidējušās, taču Preiļu SCO vēl turoties...

LINKOPIBA — TOMĒR PERSPEKTĪVA NOZARE

Rajona lauksaimniecības departamenta galvenais speciālists Jānis Kivlenieks nupat no Linu asociācijas Rīgā saņēmis ziņu, ka kāda Šveices firma kopā ar Jelgavas līnu pārstrādes uzņēmumu veidošot mūsdienu tehnoloģijai atbilstošu ražotni. Tādējādi līnu audzēšana Latvijas zemniekiem, iespējams, kļušot izdevīga un līnu produkcijas realizācija nesagādāšot tādas problēmas kā šobrīd.

Tiem zemniekiem un paju sabiedrībām, kas atsaukušās Dzeņa kunga (ASV) aicinājumam Latvijā audzēt eļļas līnus, arī ir optimistiska informācija. Dzeņa kungs sola, ka nākamā mēneša pirmajā dekādē, sākot ar 1. aprīli, Latvijas zemnieki, kuri vēlas, saņems 38 tonnas šīs īpašās šķīmes līnsēklu kā aizdevumu. 14 tonnas līnsēklu nonāksot līdz Viļāniem, kur sēklu varēs saņemt tie zemnieki, kas pieteikušies audzēt eļļas līnus.

J.Kivlenieks informēja, ka tos šogad rajonā audzēs 88 hektāru platībā, pārsvarā — zemnieki. No paju sabiedrībām eļļas līnus plāno sēt «Dubna» un «Gailīši». Sēklu varēs saņemt uz līguma pamata un to vajadzēs atdot rudenī.

Aina Iljina

ZIŅAS

• Saspringtā un nervozā gaisotnē notikusi paju sabiedrības «Aglona» gada pārskata sapulce. Daži paju biedri nav apmierināti, kā sadaloties sīkākās sabiedrībās, ūek nošķirta un sadalīta manta.

• Republikas valdība pieņēmusi bargus lēmumus un noteikusi augstus ievēdmuitas tarifus miltiem un maizei. Turpmāk par katru ievesto kviešu un io miltu kilogramu vajadzēs maksāt 0,2 dolārus, par rudziem un maizi — 0,3 dolārus par kilogramu, par iesalu — 0,2 dolārus, par kartupeļu cieti — 0,5 dolārus. Noteikta ievēdmuita arī tualetes un saimniecības ziepēm. Acimredzot, šie bargie noteikumi, kuru parakstījuši I.Godmanis un D.Ģēģers, apturēs graudu un maizes ieviešanu no Lietuvas un aizsargās Latvijas tirgu.

• Rajona lauksaimniecības departamenta speciālisti aprēķinājuši, ka pavasara sējas vajadzībām — deg-

vielas, sēklas, minerālmēslu iegādei — rajona lauksaimniekiem jāiztērē 335 miljoni rubļu. Tikai tad varot cerēt, ka tūrumos augs labība.

• Kā informēja rajona lauksaimniecības departamenta priekšnieks Jānis Vucāns, departamenta vadītāju tikšanās pie Godmaņa un Lauksaimniecības ministrijā neesot notikusi tāpēc, ka Zemnieku federācija 29. martā organizē akciju ar zemnieku došanos uz Rīgu un savu prasību izvirzīšanu valdībai. Sanāksmē piedalījies arī federācijas vadība.

• Akciju sabiedrība «Tauma» paņēmusi nomā Preiļu viesnīcu un... ir vislielākā parādniece Preiļu pilsētas pašvaldības uzņēmumam «Siltums», jo nav nomaksājusi ne rubli par sociem saņemto siltumu, kaut gan, ņemot nomā viesnīcu, līgumā solīja godīgi norēķināties par visiem izdevumiem. Parāds ir jau 681 220 LVR.

A.IĻJINA

Godmanis sola visu nokārtot, bet kompensācijas par pēnā gada neražu nebūs

Ministru Padomes priekšsēdētājs I.Godmanis, lauksaimniecības ministrs D.Ģēģers un citi par lauksaimniecību atbildīgi darbinieki tikās ar rajonu lauksaimniecības departamentu vadītājiem. Tika apspriesti jautājumi, kas satrauc gan departamenta vadītājus, gan tos cilvēkus, kas apsaimnieko zemi un ražo lauksaimniecības produkciju. Kā «Novadniekam» pastāstīja mūsu rajona lauksaimniecības departamenta vadītājs Jānis Vucāns, šoreiz saruna bijusi konkrētāka un, jādūmā, arī cerīgāka, jo...

Apsolīts, ka pārstrādes uzņēmumu parādi par nodoto produkciju tiks nomaksāti divu nedēļu laikā. Šajā sakarā republikas Augstākās Padomes pieņemtais lēmums paredz:

— parādu summas par pārstrādes uzņēmumiem nodoto pienu, gaļu pielīdzināt šoda naudām un iekasēt tās bezstrīdus kārtībā;

— uzdot Latvijas Bankai nodrošināt no pārstrādes uzņēmumiem parādu summu piedzišanu par labu lauksaimniecības produkcijas ražotājiem bezstrīdus kārtībā, ja klienta norēķinu kontā ir naudas līdzekļi.

Lēmums stājies spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Tātad, beidzot zemnieks un paju sabiedrības ūks pie naudiņas, kura pienākas un no kuras inflācija pa šiem daudzajiem mēnešiem paņēmusi savu tiesu... Tikai piena un gaļas pārstrādes uzņēmumi vien lauksaimniekiem ir parādā 86

miljonus rubļu. Daugavpils gaļas kombināts — 26 miljonus, Jēkabpils — 16,8 miljonus, bet Preiļu siera rūpnīca — 43 miljonus LVR!

Saņemta informācija, ka rajona lauksaimniecība no valsts fondiem dabūs 1650 tonnas degvielas, kredīta veidā aptuveni pusi — 630 tonnas. Valdība paredzējusi, ka katra aramzemes hektāra apsaimniekošanu nodrošinās ar 20 litriem degvielas, cena — 30 rubļi par litru ar visu piegādi. Kredīta veidā par litru pavasarī jāmaksā 10 rubļi, bet pārējo summu varēs segt rudenī. Pēc valdības ieteikuma vispirms jākredītē tie zemnieki, kuri zemi apsaimnieko pirmo gadu.

Šajā pat sakarībā Lauksaimniecības ministrijā notikusi saruna par to, ka jāapsaimnieko visas zemes platības. Republikā draudot palikt neapstrādāti 85 tūkstoši hektāru. Mūsu rajonā situācija neesot dramatiska, paskaidroja

□ Apritējuši 50 gadi, kopš tika izveidots latviešu leģions. Ieskatu leģiona vēsturē sniedz Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja jaunākā zinātniskā līdzstrādniece R.Pastare, atmiņās dalās bijušais leģionārs L.Mūrnīeks

2. lappuse

□ Līvānu bērnu jaunrades nama pulciņu darbu izstāde

2. lappuse

□ Zemnieku liste sastādīta

2. lappuse

□ Vai pirmā daudzstāvu māja Latvijā, kas sagrūs? Postaža bijušajās Līvānu PMK kopmītnēs...

3. lappuse

□ Pavasara sēja vēl neuztrauc. Par lauksaimniecības tehnikas gatavību lauku darbiem

3. lappuse

□ Pie mūsu kaimiņiem. Pagājis pusotra gada, kopš Krāslavas rajona Aulejas pagastā likvidēts sovhozs. Kādas norises te vērojamas tagad?

3. lappuse

□ Sludinājumi un reklāma

4. lappuse

J.Vucāns. Lauksaimnieki saņēmuši atbildi arī par to, vai republikā varēs pārdot izaudzētos graudus. Pēc valdības prognozes kviešu kilograma cena šogad varētu būt 16 rubļi, rudzu — 12-15 rubļi, alus miežu — 14-16 rubļi, bet rūpnieciskai pārstrādei paredzētajiem graudiem — 12-15 rubļi. Līgumu slēgšanai esot noteikta jauna kārtība.

Labības pārstrādes uzņēmumi, dzirnavas slēgs līgumu ar republikas patērētāju biedrībām, maizes ceptuvēm par nepieciešamo graudu daudzumu. Pēc tam pārstrādes uzņēmumi slēgs līgumus ar graudu audzētājiem.

Protams, graudu cenas un noteikumi, kā ražu iepirks vai neiepirks, var mainīties, jo zemnieki ir pāriecinājušies, ka valdība nereti sola vienu, bet dara citu. Tā tas bija ar kompensācijām par pagājušajā gadā iznīkušajiem sējumiem. Beidzot vismaz ir pateikts godīgi, ka naudas nav un kompensāciju nebūs.

Aina Iljina

PENSIONĀRU FEDERĀCIJA PIEPRASA...

Nesen notikušais Latvijas Pensionāru federācijas kongress pieņēma vairākas rezolūcijas. Iepazīstinām ar būtiskākajām rezolūciju tēzēm.

PARLAMENTAM UN VALDĪBAI

• Tā kā, ekonomiskajai krīzei padziļinoties, ir apdraudēta nestrādājošo pensionāru izdzīvošana, likumā «Par valsts pensijām» jāizdara izmaiņas, jāizpilda Augstākās Padomes rīkojums par krīzes iztikas minimuma noteikšanu sakarā ar inflācijas pieaugumu un nestrādājošajiem pensionāriem jāizmaksā pensija pabalsts attiecīgā laika posmā valdības noteiktā krīzes iztikas minimuma līmenī.

• Pensijas piešķiršanas gadus mainīt 10—15 gadu laikā, ievērojot darba apstākļus un profesiju.

• Par dzīvokli un komunālajiem pakalpojumiem noteikt apmaksu 15 procentu apmērā no pensijas lieluma. Ja nestrādājošais pensionārs dzīvo ģimenē, kurā nav citu pensionāru, tad viņš 15 procentu no pensijas maksātu par 20 kv. m dzīvojamā platības. Par viensistabas dzī-

vokli nestrādājošiem pensionāriem apkures un ūres maksu noteikt, nerēķinot dzīvokļa virsnormatīvo platības uzcenojumu. Aprēķinot maksu par dzīvokļa apkurināšanu, nerēķināt maksu par telpām, kas netiek apkurinātas (piemēram, gaiteni, tualetes, vannas istabas, pieliekamie). Neieskaitīt kopējā dzīvokļa platībā virtuvi, tualeti, vannas istabu, priekšnamu, gaiteni, jo tā nav uzskatāma kā liekā platība, bez kuras varētu iztikt. Par virsnormatīvo platību būtu uzskatāma tikai apdzīvojamās istabas platība, kas uz vienu cilvēku lielāka par 20 kv.m.

• Nākamajā apkures sezonā likvidēt apkures talonus un nestrādājošiem pensionāriem vajadzīgos izdevumus par apkuri izmaksāt ik mēnesi naudā. Šogad, līdz apkures sezonas beigām, talonus nestrādājošiem pensionāriem atļaut realizēt, iepērkot malku, ogles vai šķidro kurināmo, ja dzīvokļa apsildīšanai jālieto malka, kā arī atļaut talonus izmantot visa veida komunālo pakalpojumu apmaksai, arī par elektrību, telefonu. Lauku rajonos nestrādājošiem pensionāriem talonus apmainīt pret naudu — 1500 rubļi par 1 talonu.

• Nestrādājošiem pensionāriem pilsētas au-

toņus), tramvaju, trólejbussu, kā arī piepilsētas dzelzceļa braukšanas maksu noteikt 20 procentu apmērā no mēneša biļešu kartes pamatcenas. Ne mazāk kā 4 dzelzceļa biļešu kartes gadā Latvijas Republikas robežās piešķirt nestrādājošiem pensionāriem, lai viņi varētu apmeklēt tuvinieku kapus, bērnus, radniekus, bēres utt.

• Visiem pensionāriem atcelt 12 procentu apgrozījuma nodokli elektroenerģijas un telefonu apmaksām.

• Atbrīvotos dzīvokļus kopmītnēs tipa dzīvojamās mājās nodot to pensionāru rīcībā, kam ir slikti dzīves apstākļi, kuri mīt avārijas mājās, kā arī izmantot šī tipa dzīvojamās mājās vecu ļaužu pensionātu iekārtošanai.

• Indeksēt privātpersonu noguldījumus Latvijas Krājbankā saistībā ar katra ceturkšņa inflācijas koeficientu, sākot ar 1990. gada 4. maiju.

• Ekonomiskās krīzes padziļinājuma gadījumā izstrādāt likumdošanu par talonu ieviešanu nestrādājošiem pensionāriem pirmās nepieciešamības pārtikas produktu iegādei par pazeminātām cenām (maize, piens, cukurs, kartupeļi).

• Visiem pensionāriem nodrošināt bezmaksas

sas medicīnisko apkalpošanu, tai skaitā zobu protezēšanu, stomatoloģisko un optisko palīdzību. Atvieglot medicīnisku iegādi pēc ārsta receptes, maksājot 20 procentus no medikamentu cenām.

Atjaunot ikmēneša piemaksu par aprūpi pensionāriem, kuri sasnieguši 80 gadu

• Augstākajai Padomei un Ministru Padomei, sagatavojot likumus un lēmumus, kas skar pensionāru vitāli svarīgas intereses, pieaicināt Latvijas Pensionāru federācijas pārstāvjus.

PAŠVALDĪBĀM

• Atbrīvot pensionārus no zemes nodokļa maksāšanas par ģimenes mājas piemājas zemi un ģimenes mazzārzīpieni.

• Katrā pilsētā, Rīgas pilsētas rajonā un lauku rajona centrā atvērt pārtikas un rūpniecības preču veikalus pensionāru vajadzībām bez preču uzcenojuma.

• Izveidot sadzīves tehnikas remonta un nomas punktus, kuru pakalpojumus nestrādājošie pensionāri varētu izmantot par pazeminātām cenām.

(«Neatkarīgā Cīņa»)

■ Pinēju pulciņa dalībnieki jūtas gandarīti, cik izstādē skaisti izskatās viņu darbi, kā atalgojums par pacietīgajām stundām, klūdziņas vācot, mērcējot, liecot...
Foto — Jānis Magdajonoks

GRŪTI DARĪTS DARBS TOP MĪLŠ UN ZINĀMS

Livāņu bērnu jaunrades namā notika pulciņu darbu izstāde. Vislabāko iespaidu radīja prasmīgo pinēju — Zandas Reiteres, Rutas Rīmšas, Vinetas Vuškārnieces un citu daudzveidīgie pinumi: dažādas rokassprādzes, cibipās, paplātes, somiņa, šķīvji un citas mantas. Lielākā to daļa pita no klūdziņām un sloksnītēm, bet ir arī, kuri pīti no meldriem vai cietiem materiāliem. Arī klūdziņas ir dažādas nokrāsas. Pinēju prasmi mums māca Natālija Vuškārniece. Viņa ir izdomas bagāta, cenšas ielikt darbā kaut ko savu, citādāku.

Tiekoties ar izstādes dalībniekiem un pulciņu vadītājiem, kādreizējais pinēju pulciņa audzēkņis Aigars Grīnbergs pateicās vadītājai Vuškārniecei par iegūto pinēju

amata prasmi. Mācoties Rīgas 75. amatnieku vidusskolā, atlicis tikai jau iemācīto un zināmo nostiprināt pie meistara. Nu Aigars jau ir diplomēts pinējs.

Izstādes apmeklētāji sūtīja sveicienus mīksto rotājietu pulciņā izgatavoto vārmu «Krānās», «Klāras» un «Kārļa» autorēm Kristīnei Aļehno, Jūlijai Marauzovai un Zelmāi Stolderei — pulciņa vadītājai.

Ģlīti adījumi un izšuvumi tapuši Gaļinas Kuzminas vadītajos pulciņos, kuros darbojas krievu meitenes. Izstādē redzami arī latviešu grupas adīšanas pulciņa darbiņi. Tā vadītāja Albīne Malahovska uzskata, ka tikai liela pacietība ved pie mērķa.

Mairita Stikāne,
pinēju pulciņa dalībnice

IESĀKUMS

Gara dzīvē samanāmi pirmie ceļi. Tos var izjust, no rīta ejot gar atjaunoto Latgales Māru uz Latgales augstskolu, atceroties Latgales Pētniecības institūta pirmo konferenci Daugavpilī, Latgales latviešu vispasaules forumu Rēzeknē augustā un daudz citu.

Visam pamatā ir dziļi, vispusīga un objektīva savā novada vēstures pazīšana. Tāpēc apspieicama ir pirmā bezdelīga šajā jomā — vēsturnieka, docenta H.Soma sastādītā un LKC klajā laistā «Latgales vēstures mācību programma, pamatfakti, avoti un literatūra». Lieti noderēs ne tikai Latgales, bet arī visas Latvijas vēstures pētniekiem, studentiem, pedagogiem un skolniekiem, visiem interesentiem. Pirmkārt, jau tāpēc, ka līdz šim vēstures grāmatās Latgalei ierādīta pavisam niecīga vieta, daudzas parādības un fakti vispār nav skatīti. Otrkārt, programma veic ne tikai diferencējošu, bet arī integrējošu — kopīgi Latvijas vēsturi bagātinošu uzdevumu.

H.Soma sastādīto programmu veido īss ievads un septiņas nodaļas ar tām klātpieliktajiem avotu un literatūras sarakstiem, kā arī atsevišķās nodaļās — «Literatūra par Latgales vēsturi kopumā» un «Uzziņu literatūra un bibliogrāfiskie rādītāji par Latgali».

Latgales vēstures programmā ietvertas norises no pirmsākumiem un līdz 1990. gada 26.-27. maijam, Latgales Dziesmu svētkiem Daugavpilī, bet literatūras sarakstā figurē arī 1991. gada publikācijas.

Nevar noliegt programmas galveno vērtību — empiriskā materiāla bagātību un faktu hronoloģiskā izkārtuma konsekvenču. Faktoģiskajā ziņā, šķiet, viss būtiskais ir fiksēts un šajā ziņā H.Soma veikums ir pirmreizīgs. Tomēr, celmlauža un plēsma darbus

darot, tīrums ne jau uz reizi iegūst pilnīgu ražas devēju gatavību.

Domāju, ka trīs teikumi no sastādītāja un sešas rindņas ievadā ir par maz, lai gūtu pārliecību par Latgales īpašas vēstures nepieciešamību. Šo daļu būtu jāpapildina ar K.Buiņicka vārdu (enciklopēdiskais darbs «Infantija» — 1863., darba «Priestera Jordana atmiņas» — 1852. vēsturiski dokumentālā daļa, raksti viņa izdotajā almanahā «Rubon» 10 sējumos — 1842.-1849. u. c.), bet jaunākajā posmā — ar T.Puisāna, A.Rubūļa vārdiem.

Tekstā pamanīju arī dažas neprecizitātes vai vienpusīgus formulējumus. Piemēram, G.Manteļa pēdējais kalendārs — Laikagrāmata iznāca 1871. nevis 1872. gadā, Ambeļmuiža vērtusies Ābeļmuižā, raugoties no Rīgas un Vidzemes Latgale neatrodas «viņpus Daugavas», P.Migliniķis raksturots tikai kā dzejnieks un tamlīdzīgi. Nav isti pareiza informācija par VI.Loča izdevniecības darbību un grāmatām. Velti meklējam kādu ziņu par 1970. gadā iznākušo ļoti nozīmīgo grāmatu «Seno latgaju apģērbs 7.-13. gs.», A.Kūkoja grāmatu «Septiņkalne» 1985., veltītu Rēzeknes 700 gadu jubilejai, u. c.

Kaut gan kritisko piezīmju un vēlējumu sanācis krietni daudz, vēlreiz gribas sacīt — paveikts vajadzīgs darbs, kas rosina arī citus pētniekus aktīvāk strādāt Latgales labā.

Pēteris Zeile

UZZIŅAI. Programma apstiprināta DPI Vēstures katedras sēdē 1991. gada 17. oktobrī, tajā, starp citu, nosaukti 12 Priekšos iznākušo laikrakstu «Lejina Karogs», «Novadnieks» un «Jaunais Ceļš» publicētie raksti, kas ir krietni priekšā citu rajonu avīzēm — par to jāpateicas mūsu autoriem.

Šogad martā latviešu leģionam apritēja 50 gadi

Leģiona pusgadsimts

Nacistu režīma militārā politika II pasaules kara laikā paredzēja plašu vietējo iedzīvotāju izmantošanu kārtības uzturēšanai okupētajos apgabalos. Pirmie oficiālie latviešu militārie formējumi, kas kalpoja okupācijas režīmam, formējās 1941. gada jūlijā beigās. Tās bija četras pirmās brīvprātīgās latviešu kārtības dienesta rotas. Šajā laikā brīvprātīgo netrūka, jo daudzi vēl cerēja, ka tiks atjaunota neatkarīga Latvijas valsts, atjaunota tās armija, tādēļ vāciešus uzlika kā atbrīvotājus.

Pasliktinoties Vācijas situācijai Austrumu frontē, pieauga pieprasījums pēc plašākas latviešu militāro formējumu izmantošanas okupācijas režīma interesēs.

1943. gada 10. februārī Ā.Hitlers izdeva pavēli par latviešu SS brīvprātīgā leģiona izveidi, par kura pamatu kļuva kārtības dienesta bataljoni. Formāli iesaukšana leģionā tika pasludināta kā brīvprātīgo pieteikšanās. Tas bija starptautisko tiesību normu pārkāpums, taču gribot vai negribot to nācās atbalstīt vietējai pašvaldībai.

Vietējā pašvaldība izvirzīja prasības, ka par leģiona komandieri jābūt latviešu ģenerālim R.Bangerškim, ka jāveic latviešu karavīru apmācība, latviešu karavīriem jāpiešķir lādas pašas tiesības un apģēdīs kā vācu karavīriem. Taču vēlāk šīs prasības pilnībā netika ievērotas. 1943. gadā sākās latviešu 15. un 19. divīzijas formēšana.

1943.-44. gada otrajā pusē abas latviešu leģiona divīzijas piedalījās kaujās Volhovas frontē, vēlāk šīs prasības pilnībā netika ievērotas. 1943. gadā sākās latviešu 15. un 19. divīzijas formēšana.

1944. gada augustā 15. divīzija

tika pārvesta uz Vāciju pārformēšanai. Tā izvietojās Austrumprūsijā, izgāja īsu apmācības kursu, piedalījās aizstāvēšanās kaujās 1945. gadā uz Vislas — Oderas līnijas, marta sākumā nokļuva ielenkumā Pomerānijā, bet izlauzās.

Maija sākumā 15. divīzijas karavīri padevās gūstā angļiem un amerikāņiem, tālāk viņi ceļš veda uz Zēdelghelmas, Pultosas, Heilbornas u. c. nometnēm.

19. latviešu divīzija palika Latvijā. Atšķirībā no 15. divīzijas tā veica lielākus varoņdarbus. Tas apliecina to, ka leģionāri cīnījās par Latviju nevis par Lielvācijas interesēm. Kaujās pie Lubānas, Cesvaines, Mores, Lestenes un citur leģionāru pretestība bija nesalaužama, parādījās karavīru morālais pārākums, aizstāvēt savu zemi.

1944. gada rudenī norisinājās lielas kaujas par Kurzemi «Kurzemes katlā». Var izdalīt sešas lielākās kaujas no tām:

1944. gada 15. oktobrī Dobeles — Džūkstes rajonā, 27. oktobrī — Priekules — Vaiņodes sektorā, novembrī Džūkstes un Kārmaču apvidū Saldus rajonā, kā arī 1945. gada pavasarī.

1944. gada decembrī trešā lielkauga Saldus rajonā, tā sauktās Ziemassvētku kaujas.

1945. gadā forsēja Bārtu, ieņēma Priekuli. Cīņas Džūkstes — Lestenes rajonā. 1945. gada aprīlī notika pēdējā lielkauga — cīņas par Dobeles — Saldus dzelzceļu.

1945. gada 8. maijā vācu grupējums Kurzemē kapitulēja. Gūstā padevās 146 tūkstoši karavīru, no tiem 14 tūkstoši bija latvieši.

Kara noslēgums sagrāva leģionāru ilūzijas par brīvu Latviju. Sekojoja filtrācijas nometnes, soda izciešana, daudzi bijušie leģionāri

turpināja cīņu kā mežabrāļi, vairumam liktenis bija lēmis izciest represijas.

Latviešu leģions ir atstājis nedzēšamas pēdas mūsu tautas un valsts vēsturē. Jau 50 gadus 16. martā Latviešu leģiona dienu svin Daugavas vanagu, leģionāru un citas politiskās organizācijas daudzās pasaules valstīs, pēdējos gados arī pie mums, Latvijā, pieminot kritušos kauju biedrus un smeloties spēkus cīņai par Latvijas neatkarību.

Ir prēmīgi uzskati par to, vai leģionāri ir uzlūkojami par Latvijas brīvības cīnītājiem.

No vienas puses, leģions ir piespiedu kārtā radīta karaspēka vienība, kura bija iekļauta vāciešu SS karaspēkā. Latviešu tauta nav ne ierosinājusi, ne atbalstījusi tā radīšanu, arī vēstures dokumentos tam nav pamatojuma. Nevar apgalvot, ka leģions radies 1943. gada 10. februārī pēc Hitlera pavēles un reizē tas ir cīnījies par brīvu Latviju.

No otras puses, leģionāri negribēja ne kādu tautu, ne zemi iekarot, tie gribēja vienīgi pasargāt savu zemi, saglabāt savu lautu nākotnei. Ne svešais karavīra tērps, ne zīmols nepārmainīja latviešu karavīra stāju, ne sirdi.

Augstu vērtējama ir šī latviešu leģionāru vīzija skatītā cīņā par brīvo, neatkarīgu Latviju, pret komunistisko režīmu, cerība, ka leģiona bataljoni pāraugs atjaunotajā Latvijas armijā, ticība tam, ka vācieši prātīs novērtēt latviešu nopelnus, kaut arī šīs ilūzijas tika sagrautas.

Regīna Pastare,
Priekšvēstures un lietišķās mākslas muzeja jaunākā zinātniskā līdzstrādniece

Leģionāra atmiņas

Lai Dievs nedod tam atkārtoties!

Jaunībā ļoti gribēju dienēt Latvijas armijā. Mani vilināja skaistais formas tērps. Bet biju vēl par jaunu, vajadzēja lūgt tēva atļauju. Vecāki, protams, nepiekrita, līdz ar to Latvijas armijā nenokļuvu.

1940. gadā izgāju krievu armijas komisiju, bet armijā mani nepaguva paņemt, jo Latviju okupēja fašistiskā Vācija. Lai izvairītos no iesaukšanas vācu armijā, aizbraucu strādāt uz Rīgu. Tos, kuri strādāja valsts darbā, neiesauca.

1943. gadā atgriezos no Rīgas dzimtajās mājās. Tūlīt arī nāca lielā mobilizācija. Tā es nokļuvu leģionā. Divus mēnešus nodienēju Jelgavā smagajā artilērijā. Tad dibinājās 19. latviešu divīzijas artilērija. Mūs aizsūtīja uz Liepāju, kur no novembra līdz martam notika apmācības. Kaujas mācības notika jūras krastā. Mūs apmācīja Latvijas armijas priekšniecība, atceros Niedrīti, Grīnbergu, Poļaku. Mācību laikā mums tika teikts, ka būs jācīnās pret padomju varu, par brīvu Latviju.

No Liepājas cauri visai Latvijai devāmies uz Opočku. Tur stāvējām pozīcijās pretgaisa aizsardzībā, atturējām kājinieku uzbrukumus ar vieglo zenitartilēriju. Es

biju piecu cilvēku grupā, kuri apkalpoja zenitlielgabalu. Sāvam palidmašīnām, kājiniekiem. Uz cilvēkiem šāvu tikai situācijās, kad nebija citas izejas, — vai nu es, vai viņš.

Atkāpšanās sākās no 1944. gada oktobra. Caur Zilupi devāmies atpakaļ uz Latviju. Pārvietojāmies ar mašīnu. Lubānā gribēju aizmukt no leģiona, bet mani noķēra, «taisija audzināšanu» un vajadzēja turpināt karot. Pie Lubānas jau varēja just, ka armijā vairs nav istas kārtības. Sāka zūst arī cerība uzvarai. Vienīgais mierinājums bija tas, ka leģionā ļoti labi baroja.

No Lubānas devāmies uz fronti Tukuma rajonā. 1945. gada februārī — martā piedalījāmies kaujās pie Lestenes, Sabiles, Kables. Trīs reizes tiku ievainots, bet — laimīgi. Pēdējo reizi ārstējos Dundagas hospitālī. Pēc tam uzreiz sākās kapitulācija. Uz fronti vairs netiku. Arī solītos apbalvojumus par varoņību kaujās tā arī netiku saņēmis.

Pie Kables beidzu karot. Saņēma gūstā viens krievu karavīrs, jo mums bija pavēlēts vairs nešaut uz krievu tankiem un karavīriem. Nokļuvām Tukumā kapitulācijas lē-

ģerī. Tur mūs saformēja kolonnā un uz Jelgavu dzina kājām. Tur stingri pārbaudīja, atņēma pat siksnas, pogas izgriezā.

1945. gada 23. maijā mūs salādēja vagonos un devāmies nezināmā virzienā. Braucām veselu mēnesi. Pa ceļam reizi dienā mūs baroja. Krievi mūs apmetāja ar akmeņiem. Beidzot nokļuvām pie Baikāla. Mandžūrijas lēģerī strādāju dažādus darbus: lādeju platformas, būvēju dzelzceļu, gāju meža darbos, strādāju par apmetēju. Darbs bija necilvēcīgs, bet par visu briesmīgāks bija bads. Pats brīnos, kā izdzīvoju. Kad 1946. gada rudenī atgriezos mājās lēģera formā, mani nepazīna pat māte. Tikko biju atguvis cilvēka izskatu, nāca 1949. gada 25. marts. Atkal vagonā, atkal prom no mājām, tikai šoreiz kopā ar visu ģimeni. Bet tas jau ir cits stāsts...

Atceroties savas kauju gaitas latviešu leģionā, gribu teikt, ka karš ir briesmīgs, karot man nepatika. Lai Dievs nedod nevienam un nekad vairs ko tādu pieredzēt! Un skumji ir arī tas, ka savu brīvo Latviju mēs toreiz tā arī neizcīnījām.

L.Mūrnieks

Zemnieku liste sastādīta

Latvijas Represēto apvienības, kurā lielākā daļa ir zemnieki, Latvijas Zemnieku federācijas un Latvijas Zemnieku savienības koalīcijas liste sastādīta. 23. martā kandidāti un atbalstītāji pulcējās Rēzeknē no visiem sešiem Latgales rajoniem, lai tuvāk iepazītos viens ar otru un vienotos par vietu sadali. Kopīgi izstrādāto dokumentu nedēļas nogalē apstiprināja LZS kārtējais kongress.

Koalīcija, kura, savā listē iet ar Latvijas Zemnieku savienības nosaukumu, pasvītro, ka Latvijas

dzīves atdzimšanu tā redz tās tautas dzīves telpas atdzimšanā, un šī telpa ir valsts lauki, iestājas, partijas dibinātāja un vadītāja K.Ulmaņa vārdiem sakot, «par Latviju — nacionālu, daļu un spēcīgu!»

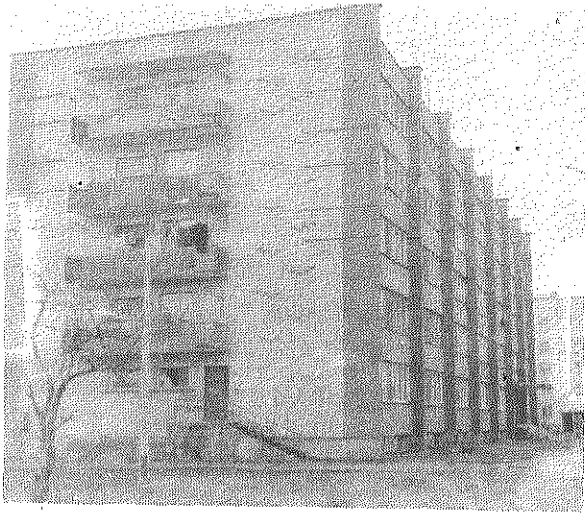
Kā zināms, no mūsu — Latgales novada — 5. Saeimā jāievēlē piektā daļa deputātu. Koalīcijas listē «Latvijas Zemnieku savienība» par kandidātiem ierakstīti Aivars Andersons, Gunārs Resnais, kuri pārstāv Balvu rajonu, Jānis Metlāns, Andris Rozentāls

— Ludzas, Elmārs Rutkis, Jānis Kinna un Jānis Vilcāns — Rēzeknes, Guntis Ulmanis un Antons Rancāns — Priekļu, Jānis Kokins, Ernests Joksts un Pēteris Skrinda — Daugavpils, Pēteris Koroševskis, Viesturs Gabrusāns un Margers Krasovskis — Krāslavas rajonu. Šajā sarakstā ir Aivars Berķis un Marija Zeltiņa no Centrālās valdes, Voldemārs Novokšānovs no LZF. Kongresā papildus izvirzīti Zigfrīds Migliniķis un Rasma Belova — Rēzekne.

A.Mežmalis

Vai pirmā daudzstāvu māja Latvijā, kas sagrūs vai būs jānojauc?

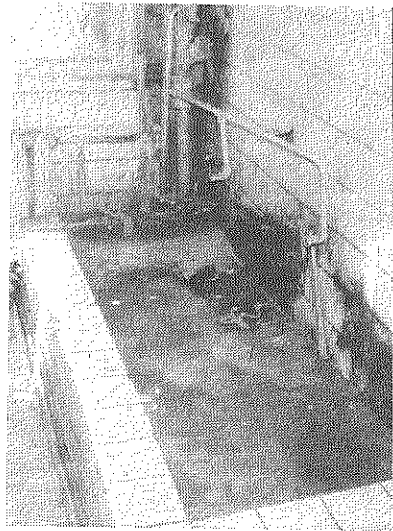

Līvānos, Rīgas ielā 26/28 ir daudzstāvu māja, kurā kādreiz bija Līvānu PMK kopmītnes. Ēka no ārienes arī tagad izskatās it kā normāla, taču iekšpusē... Tur skatam paveras drausmīga postāžu (skat. attēlus). Pirmajā stāvā daudzas durvis uzlauztas, un aiznests viss, ko vien varējis paņemt. Izdemolētas tualetes un dušas telpas, virtuvēs no gāzes plītim pāri palicis tikai skārda apvalks. Sabojāts grīdu segums un sienu krāsojums, centrālās apkures sistēma, jo ziemā ēku nekurināja. Pirms mēneša, kad plīsušas caurules, ūdenim sasilstot, kopmītnēs izveidojušies pusmetru augsti ledus kalni — varējis pat slidināties...

Mājā vēl dzīvo kādi 15 cilvēki. Diemžēl viņu lūgumu (par to bija publicēta arī vēstule «Novadniekā») nodrošināt kaut cik normālus dzīvošanas apstākļus, nepieļaujot ēkas izpostīšanu, SIA «Līvānu PMK» un personiski tās priekšnieks O.Bubnovskis atstājis bez ievēribas. Bezspēcīga jūtas arī Līvānu pašvaldība, jo cienījamais Bubnovska kungs arī vietējo varu ignorējis. Kā «Novadniekam» izteicās pilsētas valdes priekšsēdētājs A.Jelisejevs, ēka Rīgas ielā 26/28 esot jauks piemērs tam, kā celtnieki cienot savu roku darbu un apsaimniekojot pašu celto namu, kurš varot kļūt par pirmo daudzstāvu māju Latvijā, kas sagrūs vai tiks nojaukta...

Ja valdes priekšsēdētāja drūmā prognoze patiešām piepildīsies, tad jācer, ka ne tikai Līvāni, bet arī Bubnovska kunga vārds ieies vēsturē. Neatbildēts paliek vienīgi jautājums: kas par to atbildēs?

P.Pizelis
J.Silicka foto

PAVASARIS VĒL NEUZTRAUC

Diendienā šie abi vīri jaunās formas tērpos ar valsts traktortehnikas inspektoru uzšuvēm uz kreisajām piedurknēm brauc uz rajona pagastiem un paju sabiedrībām, lai saskaņā ar grafiku, kurš publicēts arī laikrasti «Novadnieks», apskatītu traktoros un piekabes ratus, pieņemtu eksāmenus no tiem, kuri grib iegūt vadītāju tiesības, vecos dokumentus apmaina pret jaunajiem.

Kamēr viens — Leons Landsbergs pēta, vai traktoram var dot atļauju tikt izmantotam, inspekcijas priekšnieks Staņislavs Reinis nodarbojas ar dokumentāciju. Vienā izbraukumā viņiem jau tūlīt pēc pusdienlaika beidzas darbs, citreiz jāstrādā līdz vakaram. Viņi jau pabijuši apmēram pusē pagastu. Kā tad gājīs?

S.Reinis:
— Deviņos pagastos un līdz ar to arī tajos esošajās paju sabiedrībās lielākā daļa tehnikas pārbaudīta un atzīta par izmantojumu, divās paju sabiedrībās — Pelēču un Aizkalnes pagastos — sakarā ar privatizācijas krasajiem pārkārtojumiem bija jāatliek apskates diena.

L.Landsbergs:
— Pozitīvi varam atzīmēt paju sabiedrības «Ausma», «Smelteri», «Aglona» un «Aglonas zemnieks», «Nākotne», «Jersika» un citas, lauksaimniecības mehanizācijas skolu Jaunaglonā, kur pārbaudīti

pa trim, četriem desmitiem traktoru vidēji. Raksturīgākie trūkumi — nav apgaismes un signalizācijas lampiņu, bieži gadās, ka nav sakārtota stūres iekārta.

Diemžēl ļoti maz apskatīts zemniekiem un citiem individuālajā lietošanā esošo traktoru un ratu. Tādu ir ap 1500 vienības, bet apskatītas mazliet vairāk par 150.

S.Reinis:
— Jaunā parauga vadītāju apliecības jau saņēmuši ap sešiem simtiem traktoru vadītāju. Arī tas ir pamaz, jo arī paju sabiedrībās ir ap pusotra tūkstoša un vairāk traktori, tāpat kopā trīs, četri tūkstoši.

Neretī gribētāji nokārtot šo formalitāti nav parūpējušies par visiem nepieciešamajiem dokumentiem, neatbilstošas standartam atnes fotogrāfijas.

Tālāk apskates organizētāji un vadītāji pastāstīja, ka viņi, ja ir iebraukuši kādā pagastā vai uzņēmumā jeb organizācijas autosaimniecībā, labprāt apkalpotu arī tuvākos zemniekus, bet tie neatopas atbraukt ar savu traktoru.

Vai ērtāk būs pēc jaunajam vadītāja tiesībām braukt uz pilsētu, turp pārbaudei dzīt arī savu «zirgu»?

Apskate ilgs tikai līdz jūlijam, bet ar nepārbaudītu un neatzītu par tehniski drošu traktoru jau tagad nedrīkst rādīties uz ceļa, ja attiecīgajā pagastā tehnikas ap-

skate bijusi un īpašnieks savu mašīnu nav atzinis par vajadzīgu uzrādīt, nav attaisnojošu iemeslu.

S.Reinis:
— Īpaši gribu atgādināt par kārdāna pārnesumu nosegšanu — rajonā šī noteikuma neievērošanas dēļ jau bijuši vairāki nelaimes gadījumi, starp tiem arī traģiski. Ja vadītāju apliecības netiks apmaiņā šogad, nākamajā ar traktoriem vairs nedrīkstēs braukt.

Pavasaris klāt, bet nekādas īpašas gatavošanās tam nemana — to pirmajiem vajadzēja izjust traktoru vadītājiem. Viņi gaida līdz pēdējam brīdim, tāpēc arī inspekcija varējusi padarīt tik maz. Vai tad visiem kā vienam jāvadās no parnas: «Baro suni, kad vilks jau aitās»?

Ar paju sabiedrību sadalīšanu, jaunu kopdarbības apvienību veidošanu traktoriem nomainās saimnieki — jaunajiem savs ieguvums jāreģistrē. Un jāatceras, ka gan vadītāja tiesībām, gan piederības dokumentam vienmēr jābūt līdzī, ja brauc ar traktoru.

Sarunas noslēgumā L.Landsbergs sacīja:

— Paju sabiedrībās un pagastos, kurus nosaucu, iepriecināja ne tikai tas vien, ka mums bija ko darīt, bet arī stūrētāju pašu labā disciplīna. Daudzi bija gatavojušies kā uz svētkiem — šī jau taču vēl nav parasta diena.

A.Rancāns

Pie mūsu kaimiņiem

Kolhozā atpakaļ neiesim

Apritējis pusotra gada, kopš Krāslavas rajona Aulejas pagastā likvidēts sovhozs «Sivers». Kādas norises te tagad vērojamas? Tās varētu sadalīt divās daļās — negatīvās un pozitīvās.

NEGATĪVĀS.
Daļa sīko ierēdņu it kā palikusi bez darba. Viņi spiesti pievērsties zemītei, un tas neapmierina siltu vietu īpašniekus. Neapmierināti arī tā saucamie «stiepeji», jo nav no kā stiept. Pēc sovhoza likvidēšanas šie «stiepeji» jeb «vilcēji» bija «lieli aģitatori» par sovhoziem, bet pēc tam, kad jebkura vecenīte aizrādīja, ka nav ko zagt, savu zagļa pagātņi viņi negrib celt gaismā un ir pieklusuši. Bet interesants ir fakts, ka par sovhozu saglabāšanu sākuši aģitēt daži Breša zemnieki. Cēlonis ir tas, ka no blakus kolhoziem — sovhoziem šo to var pievākt ar svešām «stiepeju — vilcēju» rokām. Arī sarkanie baroni, kuri sagrāba ražošanas līdzekļus, tehniku, rezerves daļas, pat zemi, izmanto savas vecās «pazīšanās» saites un diktē pārējiem, kam palīdzēt, kam atteikt. Ja neuzklausi, remontē nākošreiz savu tehniku, kur gribi (sazaglās rezerves daļas nedošu, kas bija mūsu, kļuva mans). No viņu mutes tiek izplatīts bīstams lozungis — neiesim uz Saeimas vēlēšanām. Mērķis skaidrs: saglabāt veco pārvaldes aparātu, jo «sarkanajiem» tas ir izdevīgi. Ir izdevīgi saglabāt sagrābto un valdīt pār beztiesīgo tautu. (Izcēlums mans. J.P.)

Maize kļuvusi dārgāka, un arī tas neapmierina dažus lauciniekus. Paradoxss: cilvēki neapmierināti ar to, ka viņu ražojumiem pieaug vērtība. Iznāk, ka zemnieku galveno ražojumu jāražo ne zemniekiem, bet nezin kam. Bet kam tad? Uz šo jautājumu ne visi aulejieši var atbildēt. Tiek jaukti jēdzieni «nestradājošie», «darba nespējīgie», «pensionāri» ar «strādājošie laukos». Visi pērk maizi par vienu cenu, bet vai attiecībā uz bērniem, pensionāriem, invalīdiem nevajadzētu ieviest citu valstu pieredzi, kura bija 60.-70. gados? Vēl pavisam senen maznodrošinātiem ASV pilsoņiem bija vairākas privilēģijas.

Aulejiešus daļēji uztrauc arī tas, ka tagad dzert sīvo iznāk mazliet

Zemkopjiem

Kupli sazels āboliņš

Domāju, ka zemniekus vairs nevajag aģitēt par āboliņa audzēšanas priekšrocībām. Bez šīs kultūras, kas ir ne tikai pilnvērtīga lopbarība, bet arī uzlabo augsni, zemnieku saimniecībām vairs neiztikt. Protams, lai iegūtu augstu ražu, ne mazums naudas jāizdod par minerālmēsliem. Bet tie ir dārgi. Mēs ieteicam slāpekļa minerālmēslu vietā lietot nitrogēnu, pārbaudītu preparātu ar lielu ekonomisko efektu.

Nitrogēns satur dzīvās gumiņbaktērijas. Ar šo preparātu apstrādājot tauriņziežu sēklas, gumiņbaktērijas nokļūst augsnē, ieviešas tauriņziežu sakņu sistēmā un saista gaisa slāpekli, tālāk šo slāpekli nododot augiem. Tauriņzieži kopā ar gumiņbaktērijām atstāj augsnē ievērojamu slāpekļa daudzumu. Āboliņa gumiņbaktērijas saista līdz 300 kg slāpekļa uz vienu hektāru, lucernas amoliņa — līdz 600 kg, lupīnas — 250 kg slāpekļa uz ha. Zinot 1 kg slāpekļa minerālmēslu cenas, varat izrēķināt, cik daudz jūs ietaupīsiet. Viena hektāra apstrādei par nitrogēnu samaksāsi 500 rubļu.

Nitrogēns lauksaimniecībā lie-

mazāk. Ne jau tāpēc, ka dzeramais kļuvis dārgāks, bet gan tādēļ, ka agrāk dzēra par «nohalturēto vai aizvilkto». Viņus uztrauc, ka malķa nešķeļas tik labi kā agrāk, jo labos kokus malķai žēl griezt: jā-tīra savs mežs, jāzāgē nederīgie. Uztrauc, ka ceļi kļuvuši gari, jo pa taisno ar traktoru vairs nebrauksi: laukus vairs nevar izbraukāt, kur pagadās. Kaut arī ieradumam liels spēks, arī traktora motoru jāizslēdz biežāk (degviela — dārga), un tas vairs nepukšķina augu dienu kā agrāk.

POZITĪVĀS.
Zeme tagad lielākoties tiek apkopta ar istu darba tikumu un mīlestību. Īpaši skaisti savu zemi sakopis Jāzeps Vorslavs, un viņš nav vienīgais. Jāzeps Lipšāns mežs varētu konkurēt ar Preiļu parku. Arī viņš nav vienīgais, kas prot labi strādāt bez svešas komandas.

Lopu skaits un piena izslaukumi pēc lielfermu likvidēšanas nav samazinājušies, kaut par pienu un gaļu samaksa nav normāla, īpaši — attiecībā uz parādiem par nodoto produkciju.

Bet pats galvenais — mainās attieksme pret darbu, pret cilvēkiem. Lūk, piemērs. Pirms gada daudzus uztrauca, kā nopļausim un nokulsim labību, jo tā dēvēlajā lauku servīšā palika maz kombainu, pārējos izdalīja cilvēkiem. Palīdzēja privātie kombainieri, kuri strādāja ideāli salīdzinājumā ar servīša vīriem. Viens no Breša zemniekiem speciāli nopirka kombainu, pieņēma darbā augstas klases kombainieri — nedzērāju, noteica viņam teicamu samaksu, un, lūk, rezultāts — cilvēkiem prieks par kvalitatīvo darbu, arī kombains atmaksājās vienā sezonā.

Arī traktori, mašīnas un pārējā tehnika individuālajā sektorā ir labākā kārtībā nekā servīšā, tāpēc izvirzījās jautājums par servīša likvidāciju. Uzvarēja saprāts — servīsu mākslīgi nelikvidēja, laiks izdarīs savu. Konkurencei jābūt, jādarbojas dažādām īpašuma formām.

Spridiet nu paši: vai atpalikušie kolhozi — sovhozi jālikvidē, vai jāiet Aulejas ceļš vai nē. Aulejā tie, kuri strādāja ar kapli un dakšām, saka tā: «Kolhozā atpakaļ neiesim».

J.Podnieks (Preiļos)

Papildinājums valsts Preiļu siera rūpnīcas privatizācijas komisijas sastāvam
Valsts Preiļu siera rūpnīcas privatizācijas komisijas sastāvā bez «Novadnieka» 1993. gada 23. martā publicētajiem komisijas locekļiem ir arī Ē.VAI-VODS — Preiļu rajona Rožupes pagasta zemnieku pārstāvis.

JĒKABPILS AUTOBUSU PARKA DIREKTORAM PREIĻU RAJONA VALDEI

Atļaujamiēs jūs traucēt mums ļoti sāpīgā jautājumā, proti — sakarā ar autobusu satiksmi.

Jūs uzskatāt, ka maršruta autobusi Pelēču pagasta virzienā ir «nerentabli», bet mēs uzskatām, ka tie ir ļoti, uzsveram, ļoti rentabli, varētu pat teikt, nepieciešami, sevišķi darbības.

To apstiprinās visi pagasta iedzīvotāji un arī tie, kas dzīvo kaimiņos mūsu pagastam. Jo mūsu pagasta virzienā pēc plkst. 14.00 vispār nebrauc neviens maršruta autobuss.

Uzskatām, ka vajadzētu pado-

māt par cilvēkiem — veciem, jauniem, invalīdiem, par slimniekiem, kuriem nepieciešams braukt pie ārsta, bet nevis par rentabilitāti un nerentabilitāti. Tāpēc lūdzam reisa 17.10 «Preiļi — Arendole» vietā atjaunot reisu «Preiļi — Ārdava — Preiļi» kaut vismaz divas reizes nedēļā — trešdienās un piektdienās.

Mēs saprotam jūsu problēmas, bet esiet tik laipni un saprotiet arī mūs, un ticiet — mēs būsim ļoti, ļoti jums pateicīgi.

E.Šņepsts,
Pelēču pagasta vecākais

Televīzijas programma

Otrdiena, 30. marts

LATVIJAS TV I
18.00 Ziņas. 18.15 I.Stravinskis. Petruška. 18.50 Vizīte. 19.20 Uzma-nību - AIDS! 19.25 M.Salna. Tēva dēls. 2. daļa. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Lielvārdes josta. Dok. filma. 21.30 Melodijas no F.Supe operetes Bokačos. 22.00 Amerikas Kinoakadēmijas 1993. g. Oskara balvu pasniegšanas ceremonija. 23.40 Nakts ziņas.

OSTANKINAS TV
14.00 Ziņas. 14.20 Uzņēmējs. 14.25 Lietišķais vēstnesis. 14.40 Ādama Smita naudas pasauļe. 15.10 Bloknots. 15.15 Dzied māsa Knišas. 15.30 Mult. filma. 16.00 Talantū un pielūdzēji. 16.50 Tehnodroms. 17.00 Ziņas. 17.25 Saruna ar Ukrainas prezidentu L.Kravčuku. 18.00 Kāds būs laiks? 18.05 Vienkārši - Marija. Mākslas filma. 18.55 Tēma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Līgas kausa izcīpa hokejā. 22.00 Skan mūzika. 1. daļa. 23.00 Ziņas.

23.20 Skan mūzika. 2. daļa. 0.20 Preses ekspresis.

LATVIJAS TV II
17.00 BBC World Service. 17.30 Deutsche Welle. 18.00 Angļu valoda. 21. nod. 18.30 Mazi soļi lielajā mūzikā. 18.50 Mult. filma. 19.00 Latvijas bizness. 19.30 Tikšanās Mārupes ielā. 20.00 NeGadskārtu raksti. 20.30 Latgales ziņas (krievu val.). 21.00 Kamina zālē. 21.45 Ziņas. 22.00 Eterā - Ogres TV. 22.30 Latgales ziņas.

KRIEVIJAS TV
17.00 Es esmu... 17.30 ASV mult. filma. 17.45 Parlamenta vēstnesis. 18.00 Uz saprašanās sliekšņa. 18.45 Svētki katru dienu. 19.00 Vēstis. 19.25 Santabarbara. 148. sērija. 20.15 Marka Rozovska teātris. 21.00 Politikas Olimpā. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.30 Ar cerību... 22.50 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.05 F.Kirkorova šovprogramma. 1. daļa.

Trešdiena, 31. marts

LATVIJAS TV I
18.00 Ziņas. 18.15 1:1. Skabarga intervē A.Gorbunovu. 18.40 Brīvais mikrofons. 19.30 Starptautiskais Baltijas valstu jauno mūziķu izpildītāju TV konkurss Alternatīva. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Pa kurām durvīm laime nāk... Koncerts. 21.40 Provincas dzīves ainavas. 3. daļa. 22.35 Raida Rīga: eterā — Dzirkstele. 23.35 Nakts ziņas.

OSTANKINAS TV
5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Do-mi-sol. 8.35 Vienkārši - Marija. Mākslas filma. 9.25 N.Kri-ginas koncerts. 9.40 Par Sarkaņģalvī-ti. Mākslas filma. 2. sērija. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 11.20 Suns, kas mācēja dziedāt. Mākslas filma. 1. un 2. sērija. 13.30 Dok. filma. 14.00 Ziņas. 14.20 Uzņēmējs. 14.25 Telemikss. 15.10 Bloknots. 15.15 X jaunatnes TV programmu festivāla laureāti. 15.40 Mult. filma. 16.00 Pasaka pieaugušajiem un bērniem no mazās Dānijas. 16.20 ASV mult. filma. 16.50 Tehnodroms. 17.00 Ziņas. 17.25 TV kanāls Ostan-kina piedāvā... 17.50 Kāds būs laiks?

17.55 Vienkārši - Marija. Mākslas filma. 18.45 Miniatūra. 18.55 Sa-biedriskā doma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Sabiedris-kā doma. 20.55 Līgas kausa izcīpa hokejā. 22.10 A.Mihailovs. 23.00 Ziņas. 23.25 Klubs L. 0.10 Preses ekspresis.

LATVIJAS TV II
17.00 BBC World Service. 17.30 Deutsche Welle. 18.00 Vācu valoda. 25. nod. 18.25 Brīnumzeme. 19.00 Spektrs. 19.30 Rēzeknes kamerkora Austrenis koncerts. 20.30 Panorāma. 21.00 Diskusiju klubs. 21.45 Ziņas. 22.00 Latgales TV.

KRIEVIJAS TV
17.15 Kungi - biedri. 17.30 Sergeja Rahmapinova 120. dzimšanas dienai veltīts raidījums. 18.25 Brīvība... 18.45 Svētki katru dienu. 19.00 Vēs-tis. 19.25 Santabarbara. 149. sērija. 20.15 Mult. filma pieaugušajiem. 20.30 Pats sev režisors. 21.00 Studija Nota Bene. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.30 Programma EKS. 22.40 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.10 Francijas izklaidējoša progra-ma.

Ceturtdiena, 1. aprīlis

LATVIJAS TV I
18.00 Ziņas. 18.15 Pekšņi. 19.00 Evaldam Valteram - jubileja. 19.30 Programma Neatkarība. 20.30 Ek-rāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Dzīvīte, dzīvīte... 22.10 Kapitā-la pilsēta. 6. sērija. Avižraksts. 23.05 Mūzika atpūtai. 23.35 Nakts ziņas.

OSTANKINAS TV
5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Mult. filma. 8.35 Daudz mūzikas. 9.15 Dzīvnieku pasaulē. 10.05 ...Līdz sešpadsmit un vecā-kiem. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 11.20 Vecākā brāja kāzas. Mākslas filma. 12.25 Dok. filma. 12.45 Dzīve no sākuma. Mākslas filma. 14.00 Ziņas. 14.20 Uzņēmējs. 14.25 Telemikss. 15.10 Bloknots. 15.15 Dzied L.Arhipova. 15.45 Mult. filma. 16.05 Daudz mūzikas. 16.45 ...Līdz sešpadsmit un vecākiem. 17.00 Ziņas. 17.55 Privātpašnieka ābece. 18.05 Kāds būs laiks? 18.10 Ne savā vietā. Anglijas mākslas filma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00

Ziņas. 20.40 Loto spēle Miljons. 21.10 Visas biļetes pārdotas! 23.00 Ziņas. 23.25 Izklaidējoša programma. 23.55 Preses ekspresis. 0.05 Futbols.

LATVIJAS TV II
17.00 BBC World Service. 17.30 Deutsche Welle. 18.00 Angļu valoda. 21. nod. 18.30 Videoputeklis. 18.50 Strūklaka. Mākslas filma. 19.30 Pan-orāma. 20.30 Latgales ziņas (krievu val.) 21.00 Hugo Diegs brauc uz Bambājiem. 21.30 Mult. filma pie-augšajiem. 21.45 Ziņas. 22.00 CNN. 22.30 Latgales ziņas.

KRIEVIJAS TV
17.00 Trešts M. 17.15 Smieklu ka-raji. 17.45 Parlamenta vēstnesis. 18.00 Jūs ielūdz Leonids Truškins. 18.45 Svētki katru dienu. 19.00 Vēs-tis. 19.25 Tieši mērķi. ASV kinokomē-dija. 20.55 Izklaidējoša programma. 21.45 Mult. filma pieaugušajiem. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.30 Aleja. 22.45 Krievijas Federā-cijas AP sesijā. 23.15 F.Kirkorova šov-programma. 2. daļa.

Preiļu RPBS sagādes un ražošanas apvienība
IEPĒRK galda bietes.
Izziņas pa tālr. 22230.

Firma «LATVA» informē

1993. gada 12. janvārī LR Augstākā Padome pieņēma likumu «Par apdrošināšanu», kurā ir teikts, ka viena apdrošināšanas sabiedrība, nenodibinot jaunu uzņēmējāsabiedrību, apdrošinātājs nevar vienlaikus veikt dzīvības apdrošināšanu un citu apdrošināšanas veidu operācijas. Un visiem apdrošinātājiem, tajā skaitā arī «Latvai», līdz 1993. gada 31. decembrim ir jāpārveido sava darbība atbilstoši minētajam likumam. «Latvai», kā visvecākajai un lielākajai apdrošināšanas organizācijai Latvijā, ir vairāki tūkstoši dzīvības apdrošināšanas līgumu un tāpēc arī būs jāveic vislielākais darbs, kā arī tā tiks pārveidota atbilstoši likumam, un sakarā ar to šis darbs «Latvā» ir jau uzsākts.

Ar šo gadu firmā «Latva» ir ieviests jauns ilgtermiņa dzīvības apdrošināšanas veids ar klienta piedalīšanos peļņas sadalē. Tas ir, klients, noslēdzot šo līgumu (minimālā summa ir 5000 LVR) uz 3, 5 un vairāk gadiem, pēc termiņa beigām varēs saņemt summu, kura ievērojami pārsniegs līgumā uzrādīto, līdz ar to nodrošinoties pret inflāciju un gūtu sev peļņu. Tajā pat laikā firmā «Latva» ir liels skaits līgumu, kuri noslēgti uz šīs dienas situācijā ļoti mazām summām, un tāpēc pie katra šāda līguma īpašnieka ieradīsies mūsu darbinieks un jūms būs iespēja pārformēt šos līgumus uz jaunajiem nosacījumiem. Firma «Latva» vienlaicīgi piedāvā šo līgumu un līgumu nelaiemes gadījumus slēgšanu ar darba devējiem par labu jūsu darbiniekiem. «Latva» vēl veic mājas mantas, ēku, transporta līdzekļu, dzīvnieku, kravas apdrošināšanu, zemnieku saimniecību apdrošināšanu, kā arī transporta līdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, kura visās Eiropas valstīs ir obligāta un kura noteikti obligāta būs arī Latvijā, tāpēc iesakām līgumus brīvprātīgi slēgt jau šodien, lai tad, kad to ieviests pie mums, Latvijā, jūs varētu izmantot tās atlaides, kuras ir paredzētas mūsu noteikumos.

Maksājumu atlaides visos mantas apdrošināšanas veidos firmā sastāda no 10 līdz 50 %, ja jūs esat bijuši pastāvīgi mūsu klienti.

Pašlaik Latvijā ir nodibinātas vairāk nekā 17 apdrošināšanas sabiedrības, un mūsu klientiem mēs iesakām: ja jūs gribat izmēģināt noslēgt līgumu ar kādu citu apdrošināšanas sabiedrību, tomēr nesteigties visu savu risku uzticēt jaunajai apdrošināšanas sabiedrībai, kaut arī tur ir it kā lētāk vai dārgāk, bet gan šo risku sadalīt jūsu mantas vērtības robežās, nepārtraucot līgumus ar mums, līdz ar to saglabājot visas atlaides un nepakļaujot sevi iespējamam nepatīkamiem pārsteigumiem, jo izdevīgu var novērtēt un salīdzināt tikai tad, kad notiek nelaime, nevis slēdzot līgumu. Par visiem jūsu interesējošiem jautājumiem lūdzam griezties firmas «Latva» Preiļu un Līvānu nodaļās, tel. 21120, 44977.

Firma «Latva» papildus piedāvā a/s «Balta» pakalpojumu veidus par valūtu:

— zaļās kartes pārdošanu, kas ir obligāta izbraukšanai uz ārzemēm ar transporta līdzekli,

— ceļojumu apdrošināšanu, kas nodrošina izdevumus par neparedzētu ārstēšanos, bagāžas bojājumiem un citiem nelaiemes gadījumiem, tel. 44977.

Ticiet: ja jūs paši sevi nenodrošināsit pret nepatīkamiem pārsteigumiem, apdrošinoties tagadējam cenu līmenim atbilstošās apdrošināšanas summās, neviens cits jums nepalīdzēs. Tāpēc ceram arī turpmāk uz sadarbību un novēlam precīgas Lieldienas un — lai jūs pavada veiksmē šajā sarežģītajā laikā!

SIA TRANSPORTA FIRMA «KUSTĪBA»

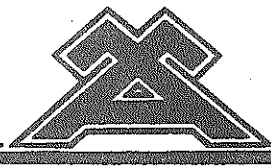
Līvānos, Celtniecības ielā 2a,
telefoni 43458, 43491,

piedāvā sekojošus pakalpojumus:

- ♦ dažāda veida tautsaimniecības kravu pārvadāšana,
- ♦ pasažieru pārvadāšana un ekskursijas ar autobusu LAZ-699 «Tūrists»,
- ♦ remontē un regulē automašīnu, traktoru un lauksaimniecības mašīnu, t. sk. arī importa mašīnu degvielas aparatūru dīzeļdzinējiem,
- ♦ izdara visu marku vieglo automašīnu riepu montāžu un kameru vulkanizāciju.

AGROSERVISA UZŅĒMUMS Z/S

»STĀRASTĀNI«

Aizkraukles rajona agroservisa uzņēmums «STĀRASTĀNI»

realizē A-76 markas benzīnu par sekojošām cenām (atkarībā no pirkuma apjoma):

- līdz 1500 litriem 30 LVR/l,
- no 1500 līdz 3000 litriem 28 LVR/l,
- no 3000 līdz 10000 litriem 27 LVR/l,
- virs 10000 litriem 26 LVR/l.

Benzīna saņemšana Jēkabpils naftas bāzē.

Apmaksa kā skaidrā naudā, tā arī ar pārskaitījumu.

Tel. Aizkrauklē 23127.

NOVADNIEKS

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PIZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
REDAKCIJAS ADRESE: LV-5301, Preiļos, Aglonas ielā 1. ☎ 22059, 22305, 21759, 22154, 21996, 21985.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespēsts Daugavpils tipogrāfijā Daugavpilī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Mētiens 5462 eksemplāri. Pas. № 458

FIRMA «GRAFĪTS» PĒRK

- ♦ pēc dotiem izmēriem apzāģētus skujkoku materiālus, cena 90-130 DM par kub. m,
- ♦ neapzāģētus egles dēļus (38 mm un 58 mm) biežus, cena 50-70 DM par kub. m.
- ♦ 22 mm biežus apzāģētus egles dēļus, cena 70 DM par kub. m.

Tūlītēja apmaksa, pasūtītāja transports. Slēdz ilgtermiņa līgumus.

Filiāles adrese: Madona, Saiēta laukums 2. Tel. 21019, 21662, fax 21132.

Paju sabiedrība «PREIĻU SCO» PĀRDOD

- ▼ pašizkrāvēju ZIL-MMZ-45021,
  - ▼ autobusu LAZ-695M,
  - ▼ automašīnu GAZ-53A,
  - ▼ autokrānus ZIL-130 KS 2561E,
  - ▼ GAZ-53 KS 1562,
  - ▼ piekabes OSP-4.
- Cena pēc vienošanās.
Tel. 22530, 22645.

Sakarā ar paju sabiedrības «Rudzāti» LIKVIDĀCIJU,

lūdzam pretenzijas pieteikt līdz 1993. gada 1. maijam.

Valde

Pārdod

māju Līvānos Puķu ielā 1. Tālrunis 43008;

***

divrindu kartupeļu racēju KTN-2V, divkorpusu arklus traktoram T-25. Tālrunis 12249;

***

krāsns ķieģeļus. 1 gab. cena 9 LVR. Tālrunis 21139 pēc 18;

***

mājas Preiļos un laukos. Tālrunis 22386 vakaros;

***

presēto sienu un salmus, sēklas auzas. Tālrunis 50429;

***

motobloku «Neva» ar inventāru. Tālrunis 65051.

Maina

M-2140 pret riteņtraktoru. Tālrunis 22976 pēc 19;

***

divistabu dzīvokli pret 1 vai 1,5 istabas dzīvokli. Tālrunis 22678;

***

labiekārtotu 2 istabu dzīvokli Aizkrauklē pret dzīvokli Preiļos. Tel. 22639.

Aizšalca kā straume palos Mūžs, ko nopelnīji sev. Grima saule meža galos, Nesot lielo vakaru.

Izsakām dziļu līdzjūtību Veronikai Ertei, pavadot TĒVU smilšu katniņā.
Darba biedri

Mūsu laiks ir tik īss, Mūžu vēji šalc apkārt un pāri. Kas lai zina to brīdi, Kad atskanēs likteņa balss. Izsakām līdzjūtību Martas LOČAS piederīgajiem sakarā ar viņas nāvi.

Paju sabiedrības «Vārkava» valde un arodkomiteja